conjugis parentes exigebant) non cogerent ipsum, ut, sponsæ lineâ relictâ, diverteret ad sponsi patrem Genealogiæ institutæ attexendum; ubi verò ad ultimum avum, Josepho, & Mariæ communem, pervenit, eo commemorato, nempe Mathano, exinde ad Josephi patrem divertit Jacobum ejusdem Mathani filium; prætermisso Joachimo Mariæ patre, qui ejusdem quoque Mathani major filius erat; prætermisso, inquam, Joachimo; ne, si sponsæ patrem recensuisset, præter historicam Scripturæ sacræ legem fecisse, ac Genealogiam videretur, non viri, sed fœminæ texuisse. Itaque utrique, quamdiu licuit, muneri satisfecit, communibus proavis, usque ad extremum etiam communem avum, recensitis.

PARS SECUNDA

Enucleans, & Illustrans variè, solidè, & amœnè de immaculata Virginis Deiparæ Conceptione, illa verba: *Ego ex ore Altissimi prodivi, &c.*

Longè jam amandatis erroribus circa veram, & physicam Deiparæ Conceptionem, & multifariam fidei dogmate statuto, & illustrato, non absque multo Marianæ immunitatis splendore, propiùs tandem accedimus ad enucleanda signatim illa ex Ecclesiastico nostro verba: *Ego ex ore Altissimi prodivi, &c.*

SECTIO XX.

Conspicuam Dei genitricis Conceptionem persimilem fuisse sanctæ, & impollutæ Adami formationi.

§. I.

Adamus in sanctitate conditus ex ore Dei prodiit effantis; per peccatum verò quasi ex Tartarei serpentis faucibus.

ETENIM comperta res sit, Adamum, dum in gratia, sive justitia, & sanctitate conderetur, ex adloquentis Dei ore prodiisse; ut dilucidè probant illa Genesis verba c. 2. 7. *Formavit Dominus Deus hominem de limo terræ, & inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ.* Ubi non temerè expositores nonnulli, quos refert noster Pineda ad c. 10. v. 8. Jobi, arbitrantur, Deum sibi humanam tunc induisse figuram, & externam speciem, in qua & videri, & audiri, & alloqui Adamum posset, cùm illum efformabat. Et licèt adnotatum à Moyse non extet, dixisse Deum, ut homo fieret, intelligendum tamen est dixisse, id est, verbo etiam suo illum condidisse; ut observat S. August. Serm. 18. in Ps. 118. & ex illo Pineda relatus: qui enim aliter sentiunt, *nec attendunt* (ait August.) *quod in Evangelio de Verbo Dei, omnia per ipsum facta sunt, non posse constare, si non per verbum factum est etiam corpus humanum.* Sed *non imperiali verbo* factus est homo, uti reliquæ creaturæ, *sed verbo blandiente*, ut loquitur Tertull. lib. 2. contra Marcion. c. 4. Imò Procopius Gazæus in Genesim premens illud, *faciamus hominem* putat, tunc primùm Deum os suum aperuisse ad hominis conditionem: *Cùm Deus in reliquis creationis operibus silentium teneret, hìc ait: Faciamus hominem.* Certè id factum reor, ut portenderetur, hominem justitiâ & sanctitate conditum, quodam modo ex ipsius Dei effantis ore prodiisse.

Genes. 2. 7. S. August. Tertull. Procopi.

513 Propterea sacer Historicus subtexit: *Et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ*: id est, inspirata homini anima est, aut per Dei inspirationem producta simul cum corpore; ut fert communis existimatio. Atqui per inspirationis hieroglyphicum dicitur anima à Deo creata, ut ostenderetur esse divini oris, ac Dei fantis opus: quippe *spirare*, seu *inspirare* de more Scripturæ sacræ interdum idem mihi est atq; *loqui*. Actor. 9. 1. dicitur de Saulo *spirans minarum & cædis*, id est, loquens minas, & cædes. & Joan. 3. 8. *Spiritus ubi vult, spirat*: hoc est, ubi vult, loquitur, ut patet ex subjectis verbis, *& vocem ejus audis.* Spiravit itaque Deus seu inspiravit in hominis faciem, id est, os suum aperuit, locutusque est. Quid ergo ex hac oris apertione, & Dei locutione? Immaculatus ipsius animæ fœtus, atque originaria Adami mundicies; ex communi enim Catholicorum sententia, statim ille à conditione sua, divinâ gratiâ fuit donatus. Quod præ se fert vox illa, *spiraculum vitæ.* Hebraicè *nasam*, sive cum *he vel thau* in fine, *nesamah*, sive *nismath*; quæ vox, ut nonnullis placet, spiritum hominis significat ex ore Dei prodeuntem *purum, sanctum, immaculatum.* Lege Georg. Venetum in Harmonia can. 3. tom. 8. modulo 11. concentu 7. Sic de Christo Isaias ait c. 2. 22. *Cujus Spiritus in naribus ejus est*, Hebraicè eadem vox *nismath*: ubi Spiritum sanctum significat, seu spiritus S. gratiam, quam Christus quasi naribus, vel ore ipso efflare dicitur. Unde Joan. 20. *Insufflavit, & dixit: Accipite Spiritum sanctum.* Ad quæ verba Leontius premens illud Joan. 1. *De plenitudine ejus nos omnes accepimus*, scitè dixit. *Plenitudinem ipsius vocat inspirationem, quæ fuit in Adam; quam & dedit Apostolis post resurrectionem, nempe Spiritum sanctum.* Inspirationem, quæ fuit in Adam, vocat spiraculum illud vitale, per quod in eodem temporis puncto, quo anima creata est, & infusa Adamo, gratia etiam Spiritus S. infusa illi est. Propterea Tertull. lib. de Resurrect. carnis c. 6. animam appellat *Spiritus Dei auram, oris Dei operam.*

Spirare pro loqui solet sumi in sacris litteris. Actor. 9. 1. Joan. 3. 8. *Ex ore Dei prodiit immaculatus, & sanctus hominis spiritus.* נשם נשמה נשמה Isai. 2. 22. Joan. 20. Joan. 1. Leontius. *Anima oris Dei opera.* Tertull.

514 Subinde jam primus homo in justitia, & sanctitate conditus, dicitur factus *ad imaginem, & similitudinem* Dei, Genes. 1. 26. Hujus imaginis, & similitudinis si universas velim explicationes, atque Interpretum distinctiones retexere, in densissimam me induam difficultatem sylvam, unde haud facilè expediar. Illorum mens maximè arridet asserentium, hominem ad imaginem & similitudinem Dei fuisse creatum, id est, divino Verbo similem: nam sicut Verbum divinam naturam ex vi suæ generationis exprimit, sic homo ejusdem naturæ divinæ perfectionem pro suo captu hauserit. Addo, imaginem illam Deo similimam, ad quam homo conditus est, ipsissimam item esse Christi Domini sacrosanctam humanitatem, tot ac tantis gratiarum Charismatis ornatissimam. Sic Patres antiqui & auctoritate, & doctrinâ præstantes docuerunt, quos retulimus in nostro opere de Martyrio cap. 1. Anteloquii. Unum audi Tertull. lib. de Resurrect. car. c. 6. creationem hominis explicantem: *Et fecit hominem Deus (id utique quod finxerat) ad imaginem Dei fecit illum, scilicet Christi.* Jam ergo, sicut Christus, & quà Deus, & quà homo est, *ex ore Altissimi* dicitur procedere, ita similiter Adamus, ut qui Dei Hominis imago extitit perfectissima, ex ejusdem Dei ore prodiisse fertur. Quo nihil dici poterat gloriosius ad primi hominis purissimam creationem demonstrandam: ex ore enim Dei procedens, divinæ gratiæ, & naturæ, sapientiæ, & vitæ factus est consors: cujus nos etiam participes essemus quodammodo ex ore Dei procedentes, si Adamus in magna illa vitæ puritate, atque innocentia perstaret.

Genes. 1. 26. S. Greg. Nyssen. de homin. opificio c. 16. *Imago, ad quam factus homo dicitur, est Christi humanitas sanctissima.* Tertul. *Sicut ex ore Dei Christus, sic Adamus.*

515 Cæterùm, tentantur à callidissimo satana veri serpentis organo utente, Eva & Adamus; labuntur in peccatum, divinum præceptum & pactum transgredientes. Sic illi unà cum tota ipsorum posteritate ab statu justitiæ originalis florentissimo in sempiternas præcipitantur miserias; defœdata omnino, imò & obliterata Dei hominis in hominibus imagine ex ore divino accepta. Hinc homo, hinc nos omnes non jam *ex ore Dei* in prima animæ creatione similes Deo homini procedimus; sed potiùs *ex ore serpentis* diabolo pleni, & satanæ organo spurcissimo, & virulento. Per hoc organum aëre motum, & modulatum, vocem ille humanam effinxit, Evamque blandè est allocutus; afflavit, & inspiravit: *Qui dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus, ne comederetis de omni ligno paradisi? &c.* Quò spectat S. Epiphanii existimatio de *Evæ* nomine lib. 3. contra Hæres. 80. putat enim si litteram *n he*, id est aspirationem suscipiat, *serpentem* significare apud Hebræos. Quasi *Eva* nomen suum in *Hebam* commutaverit, ex quo à serpente afflata, & inspirata est: ac proinde ex *vita* in *serpentem* mortem inspirantem migraverit; ex Dei filia in filiam diaboli. Nam ex insolenti hac serpentini oris apertione, & locutione *mortui sunt Diabolum audiendo; verbum malum seminavit, & occidit*; inquit S. August. Tract. 43. in Joan. & lib. 14. de Civit. c. 11. *In homine peperit iniquitatem*, ait S. Bern. serm. 1. de adven. Dom. & S. Fulgentius serm. de laude Mariæ: *Diabolus per serpentem Evæ locutus, per Evæ aures mundo intulit mortem.* Et Tertull. lib. de carne Christi c. 17. *In Virginem adhuc Evam irrepserat verbum ædificatorium mortis, &c. Eva nihil tunc concepit in utero ex diaboli verbo? Imò concepit.* Nam exinde ut *abjecta pareret, & in doloribus pareret, verbum diaboli semen illi fuit. Enixa est denique diabolum fratricidam.* Quasi dicat: Ex hac diaboli sub serpentis habitu oris apertione, & locutione evenit, ut Cain primus Evæ, & Adami filius in peccato conciperetur, fœdissimusque evaderet ex venenato serpentis ore fœtus, seu diabolicus embrio; cui nos persimiles in posterum essemus: ut enim S. August. in Epist. de peccato origin. *Omnes nos unus homo Diabolo gignendos commisit.* Hinc Diabolus ipse Caini Pater, & Cainus diaboli filius, filius patri imitatione simillimus. Quò mundi Magister spectabat Joan. 8. Judæos increpans: *Vos ex patre Diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere: ille homicida erat ab initio.* Homicida erat, quia vel Cainum in Abelis justi necem excitavit; vel quia omnes homines morti subjecit: quò fit, ut ipsi patrem diabolum habeant, cùm in peccato concipiuntur, utpote tunc ex fœdissimo serpentis tartarei ore prodeuntes, & maligno afflatu conspurcati.

Per peccatũ homo quasi ex tartarei serpentis ore procedit. Tertull. S. August. Joan. 8.

§. II.

Non ex serpentis, sed ex Dei ore Virgo prodivit in sua Conceptione.

516 HIs positis; quid quæso, judicandum, ac deliberandum nunc est de prima Deiparæ Virginis in Annæ utero formatione? Ejusne à Dei ore conceptus, & partus, an potiùs à Tartarei serpentis ore? Illane, instar Adami, in justitia, & sanctitate concepta, an primæva labe fœdata. Ipsa ipsa suam originariam mundiciem, sui conceptus puritatem, candorem, & splendorem dilaudet, prædicet, vaticinetur per Vatem Siracidem sanctissimum. *Ego*, inquit, *ex ore Altissimi prodivi primogenita ante omnem creaturam.* Ac si dicat: Tametsi in sterili Annæ vulva sim efformata, indeque prodierim, ea tamen puritate mea canduit, & quaquaversus resplenduit Conceptio adeò illa extitit miraculis plena, ut potiùs *ex ore Altissimi* videar prodiisse, primam unius Adami conditionem omnino imitata, qui unum, ac solum Deum in sua illa purissima efformatione Patrem agnovit, ex cujus ore prodiit. Apage, ut ex fœdissimo Stygii Draconis ore concepta prodierim, Deum ipsum in meis visceribus conceptura. Apage, ut ego, quæ Deum hominem genui, sim primùm ab ipso diabolo progenita. Ego ego *ex ore Altissimi prodivi primogenita.* Quò videtur spectasse S. Damascenus in Orat. 1. de Nativit. Virg. *Quoniam itaque futurum erat, ut Dei Genitrix, ac Virgo ex Anna oriretur, natura gratiæ fœtum untevertere non est ausa: verùm tantisper expectavit, donec gratia fructum suum produxisset; siquidem oportebat eam primogenitam in lucem edi, quæ rerum omnium conditarum primogenitum paritura erat.* Ut vides, gratiæ filiam appellat Virginem Matrem; imò primogenitam gratiæ: quod ipsa Virgo per Siracidem exprimit, dum ait, se *ex ore Altissimi* prodiisse *primogenitam.* Gratia enim originalis primogenitam, & unicam Dei filiam reddidit. Audi S. Bernardum (& dubitabis adhuc Bernardum nihil unquam pro Deiparæ immunitate dixisse?) Homil. 2. super *Missus est*, ita præclarè? *O admirandam, & omni honore dignissimam Virginem,* Paren-

S. Damasc. *Deipara est gratiæ filia, & primogenita gratiæ.* S. Bernar.